

Stina Kuusniemi
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan ammattikorkeakoulu tutkinto
Sosionomi (AMK), Kirkon nuorisotyönohjaaja
Opinnäytetyö, 2018

NUORTEN OSALLISUUDEN EDISTÄMINEN WALKERS-BUSSILLA

TIIVISTELMÄ

Kuusniemi Stina.

Nuorten osallisuuden lisääminen Walkers-bussilla.

32 s., 1 liite.

Syksy 2018

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinto,

sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Aseman lapset ry:n Walkers-bussille malli, jonka avulla Walkers-bussin toiminnassa voitaisiin osallistaa nuoria entistä enemmän. Opinnäytetyö tehtiin tilaustyönä Aseman lapset ry:n Walkers-bussille.

Opinnäytetyön teoreettisina lähtökohtina oli nuorten osallisuus, osallistaminen, nuorisotyö ja nuorten vapaa-aika. Teoreettisten lähtökohtien lisäksi opinnäytetyön raportissa on kuvattuna opinnäytetyön toiminnallinen osuus, suunnittelusta arviointiin.

Opinnäytetyötä varten haastattelin Aseman lapset ry:n Walkers-bussin työntekijää Nina Liukoa. Haastattelun tarkoituksena oli saada selville, miten nuorten osallisuus näyttäytyy tällä hetkellä Walkers-bussin toiminnassa työntekijän näkökulmasta. Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa osallistin hakunilalaisia nuoria miettimään, miten nuoret voisivat olla enemmän mukana Walkers-bussin toiminnassa. Nuorilta saadun tiedon perusteella kehittyi opinnäytetyön tulokset. Nuorten kokemusten mukaan Walkers-bussin toiminnassa nuoret kokevat osallisuutta riittävästi, näin ollen nuorten mielestä tarvetta nuoria osallistavalle mallille ei ollut.

Asiasanat: nuorisotyö, nuorten vapaa-aika, osallisuus, osallistaminen

ABSTRACT

Stina Kuusniemi

Increasing the participation of youth on the Walkers-bus.

32p., 1 appendix.

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services

The purpose of this thesis was to create a model for Children of the Station - organization's Walkers-bus. The model will allow the work of the Walkers-bus to involve and participate youth more. The commissioner of the thesis is the Children of the Station organization's Walkers-bus.

The theoretical base of this thesis includes the involvement of youth, youth work and the free-time of youth. In addition to the theoretical basis, the thesis report describes the functional aspect of the thesis, from the planning to the evaluation.

In order to gain more information a Walkers-bus employee, Nina Liuko, was interviewed. The purpose of the interview was to examine how the involvement of youth is currently visible in the work of Walkers-bus from an employee's point of view.

The functional aspect of the thesis consisted of work with Hakunila youth. They were challenged to consider how youth could be more involved in the work of Walkers-bus. Based on the information gathered, the results of this thesis were derived. The youth considered that there is an adequate amount of involvement from youth in the work of Walkers-bus, therefore, there is no need for the development of a new model.

Key words: youth work, free time, involvement

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 NUORTEN OSALLISUUS NUORISOTYÖSSÄ.....	6
2.1 Nuorten vapaa-aika.....	6
2.2 Nuorisotyö.....	7
2.3 Osallisuus	8
2.4 Osallistaminen	8
3 ASEMAN LAPSET RY: N WALKERS-BUSSI TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ	10
3.1 Aseman lapset ry	10
3.2 Walkers-bussi	11
3.3 Nuorten osallisuus Walkers-bussilla -työntekijän näkökulmasta	12
4 TAVOITTEET	14
5 MENETELMÄT	15
5.1 Haastattelu.....	15
5.2 Pienryhmätyöskentely	15
6 PROSESSIN KUVAUS	17
6.1 Opinnäytetyön käynnistys	17
6.2 Työskentelyt nuorten kanssa	18
7 TULOKSET	20
7.1 Tulokset	20
7.2 Pohdintaa tuloksista	20
8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	22
8.1 Pohdintaa tavoitteista.....	22
8.2 Prosessin arviointi.....	23
8.3 Opinnäytetyön eettisyys	24
8.4 Oma ammatillinen kasvu.....	24
8.5 Walkers-toiminta ja seurakunta.....	24
LÄHTEET.....	28
LIITE 1. Haastattelukysymykset.....	32

1 JOHDANTO

Walkers-bussi on Aseman lapset ry:n yksi toimintamuodoista (Aseman lapset ry. Aseman lapset ry). Se on alle 18-vuotiaille nuorille tarkoitettu kahvila, ilman ostopakkoa. Yleensä bussilla vietetään aikaa oleilun merkeissä, korttipelejä pelaten ja musiikkia kuunnellen. Koska Walkers-bussi on kahvila, sieltä nuoret voivat halutessaan ostaa esimerkiksi kahvia tai teetä kymmenellä sentillä. Kaikissa myytävissä tuotteissa on nuorisolle ystävälliset hinnat. Nuori voi tulla bussille yksin tai kaverin kanssa. Walkers-Bussi toimii Helsingin, Espoon ja Vantaan alueilla. Walkers-bussi on nopean reagoinnin työmuoto, eli sillä pyritään mahdollisimman nopeasti puuttumaan alueilla huolta herättäviin nuoria koskeviin ilmiöihin yhdessä alueiden muiden toimijoiden kanssa. (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers, Walkers-bussi.)

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli lisätä nuorten osallisuutta Walkers-bussilla. Valitsin tämän aiheen, koska minua kiinnostaa nuorten osallisuus sekä nuorten kanssa tehtävä työ. Osallisuus nuorisotyössä on ollut keskusteluissa teemana jo pidemmän aikaa (Kiilakoski, Gretschel & Nivala, 2012, 14). Nuorisolakikin (L 1285/2016) puhuu nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämisestä, sekä yhteisöllisyyden tukemista. Opinnäytetyö on ajankohtainen, koska sen tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta, sekä heidän vaikutusmahdollisuuksia. Olen työskennellyt Walkers-bussilla noin kolme vuotta tuntityöntekijänä, joten oli luontevaa tehdä opinnäytetyö Walkers-bussille. Työkokemukseni vuoksi Walkers-bussin toiminta ja toimintatavat ovat minulle tuttuja. Opinnäytetyöni on toiminnallinen ja sen päätavoitteena on luoda yhdessä hakunilalaisten nuorten kanssa malli siitä, miten toiminta-alueen nuoret voisivat olla vielä enemmän osallisina Walkers-bussin toiminnassa.

Opinnäytetyössäni esittelen, mitä Aseman lapset ry ja Walkers-bussi ovat. Avaan, mitä osallistaminen ja osallisuus tarkoittavat, mitä nuoret ajattelevat tutkimusten perusteella vapaa-ajastaan, sekä määrittelen mitä on nuorisotyö. Kerron myös, mitä Walkers-bussin työntekijä Nina Liuko ajattelee siitä, miten nuorten osallisuus näkyy tällä hetkellä Walkers-bussin toiminnassa.

2 NUORTEN OSALLISUUS NUORISOTYÖSSÄ

2.1 Nuorten vapaa-aika

Nuorten vapaa-aikaa on tutkittu Suomessa vuosina 2009 ja 2013. Myöhemmin tutkimuksen nimi on muutettu Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimukseksi. (Valtion nuorisoneuvosto 2016. Tietoa nuorista. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimukset.) Vapaa-ajan merkitys nuoren elämässä on erityisen suuri, mutta tutkimusta nuorten vapaa-ajan olemisen organisoimattomasta puolesta ei ole juurikaan tehty aiemmin (Myllyniemi & Berg 2013, 5). Vapaa-aikatutkimukset käsittelevät 7–29-vuotiaiden vapaa-aikaa median, harrastamisen ja liikunnan näkökulmista (Valtion nuorisoneuvosto 2016. Tietoa nuorista. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimukset).

Nykyään on paljon puhetta jatkuvasta kiireestä ja yhteiskunnan suorituskeskeisyydestä. Näin ollen yllättävää on, että 78 prosenttia Nuorten vapaa-aikatutkimukseen 2013 vastanneista lapsista ja nuorista kokee, että heillä on vapaa-aikaa riittävästi. (Myllyniemi & Berg 2013, 37.)

Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa 2009 ilmenee, että nuoret kokevat eniten omaksi ajakseen ajan, joka vietetään yksin tai kavereiden kanssa. Kavereiden kanssa erityisesti silloin kuin muuten vain oleillaan. Mitä vapaampaa, sitä enemmän nuoret kokevat ajan vapaa-ajakseen. (Myllyniemi 2009, 24.) Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa 2013 käy ilmi, että kaduilla, ostos- ja kauppakeskuksissa sekä huoltoasemilla eniten kavereiden kanssa viettää aikaa 15–19-vuotiaat nuoret (Myllyniemi & Berg 2013, 33).

Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa 2009 nuorista 45 prosenttia suhtautui kriittisesti jäsenyyteen yleisesti (Myllyniemi 2009, 52). Vuoden 2013 tutkimuksessa kriittisesti suhtautuneita nuoria oli 72 prosenttia. Useampi kuin kaksi kolmesta kyselyyn vastanneista on sitä mieltä, että kun ei tarvitse liittyä jäseneksi, toimintaan on mukavampi osallistua. Tästä voidaan päätellä, että nuorten keskuudessa on yleistymässä vapaa-ajalla hengailu- ja projektiosallistumiskulttuuri. (Myllyniemi 2013, 48.)

2.2 Nuorisotyö

Nuorisotyötä tekevät muun muassa kunnat, seurakunnat ja järjestöt (Junttila-Vitikka, Gretschel & Kiilakoski 2012, 187). Nuorisotyön tehtävä on vahvistaa nuorten osallisuutta lähiyhteisöissä, yhteiskunnassa ja kulttuureissa (Puuronen 2014, 30). Nuorisotyö on ensisijaisesti kasvatustyötä, mutta myös nuorisopoliittista osallistumista, yhteiskunnallista toimintaa, turvallisten kasvuolosuhteiden luomista sekä vaikuttamista nuorten elinolojen parantamiseksi. (Hirvonen 2009, 52). Nuorisotyötä tekevät organisaatiot voivat kuitenkin itse määrittellä sen, mitkä ovat heidän harjoittamansa nuorisotyön tavoitteet ja tehtävät (Nieminen 2007, 22).

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on etsiä, löytää sekä auttaa nuoria (Huhtajärvi 2007, 446). Etsivä nuorisotyö pyrkii tavoittamaan nuoret siellä, missä nuoret ovat (Puuronen 2014, 29). Kohderyhmään kuuluvat nuoret, jotka ovat avun tarpeessa, eivätkä ole kiinnittyneet mihinkään palveluun tai eivät saa sieltä tarvitsemaansa tukea ja apua. Tavoitteena on myös kertoa nuorille olemassa olevista palveluista sekä kertoa eri toimijoille nuorten tarpeista ja näin mahdollistaa palveluntarjonnan kehittymistä. (Huhtajärvi 2007, 446.) Etsivässä nuorisotyössä toimintakenttä on laaja, joten myös työntekijän osaamiskentän tulee olla laaja (Puuronen 2014, 29).

Peruseriaatteina etsivässä nuorisotyössä on se, että se on vapaaehtoista nuorelle ja nuori itse määrittelee mitä asioita ja kuinka paljon hän jakaa työntekijän kanssa. Työntekijän ja nuoren suhde on luottamuksellinen ja sitä sitoo vaitiolovelvollisuus. (Huhtajärvi 2007, 446.) Etsivässä nuorisotyössä työntekijä ei ole nuorelle auktoriteetti eikä kaveri, vaan jotain siltä väliltä. Jalkautuvassa etsivässä nuorisotyössä työntekijä jalkautuu nuorten omiin ympäristöihin esimerkiksi ostoskeskuksissa ja puistoissa. Jalkautuvan nuorisotyön tarkoitus on kiinnittää tukea tarvitseva nuori palveluihin. (Puuronen 2014, 14, 28.)

2.3 Osallisuus

Osallisuudelle ei ole olemassa yhtä oikeaa määritelmää. Koska osallisuuden käsite on laaja, se on mahdollistanut osallisuuden käytön erilaisissa kehittämissä. Pahimmillaan taas käsitteen epämääräisyys on johtanut sen käyttöön näennäisosallistavassa toiminnassa. (Kiilakoski, Gretchel & Nivala 2012, 14–15.)

Osallisuuden voi ymmärtää vastuun kantamisena ja saamisena yhteisössä. Se sisältää oman sitoutumisen yhteisten asioiden parantamiseen ja vallankäytön jakamisen. Lisäksi osallisuuden ajatuksena on, että jokaisella on mahdollisuus muuttaa yhteisöä. (Kiilakoski ym. 2012, 15.) Ihmisen identiteetin kannalta on merkittävää, että hänellä on mahdollisuus olla osallisena jossain itselleen tärkeässä yhteisössä, jossa voi olla mukana asioiden käsittelemisessä. (Hotari, Oranen & Pösö 2013,149.) Osallisuuteen kuuluu se, että on oikeus omaan identiteettiin ja arvokkuuteen, osana sitä yhteisöä johon kuuluu (Kiilakoski ym. 2012, 16).

Nuorille on tärkeää, että he kokevat osallisuutta, sekä yhteenkuuluvuutta (Salmera-Aro 2011, 3). Nuorten osallisuus edellyttää sen, että nuorilla on oikeus vaikuttaa, mahdollisuus toimia ja tehdä itse. Lisäksi se edellyttää kokemusta siitä, että heidät on otettu vakavasti ja että heidän toimijuuttaan kunnioitetaan. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 206.) Kun nuoret kokevat ympäristön omakseen, heidän vastuunotto lisääntyy. Nuorten kokemus hyväksytyksi tulemisesta, sekä vapaa-ajalla koettu osallistumisoikeus osaltaan edistävät vastuulliseen ja aktiiviseen aikuisuuteen kasvamisessa. (Juntunen & Ylimys 2017, 146).

2.4 Osallistaminen

Osallistaminen käsitteenä sisältää idean toisen ihmisen aktivoimisesta ja jopa voimaantumista, sekä toiselle äänen tai toimijuuden antamisesta. Tämän taktia osallistamista pidetään vaikeana tai jopa ongelmallisena käsitteenä. (Pyyry 2012, 35.)

Osallistamisen voi jakaa kolmeen eri periaatteeseen. Ensimmäinen niistä on demokratia. Yhteisöt ja yksilöt ovat tällöin toiminnan toteuttajia eivätkä toiminnan kohteita. Lähdetään liikkeelle ongelmista, jotka yksilöt ja yhteisöt ovat itse määritelleet ja havainnoineet. Toinen periaate on avoimuus. Avoimuus ja erilaisuus nähdään toiminnassa etuna, minkä kautta voidaan tulla ulos suljetuista toimintamalleista ja siirtyä keskinäiseen jakamiseen perustuviin toimintamalleihin. Kolmas periaate on prosessi, jossa toiminta kehittyy ja muovautuu. Näin osallistamiseen kuuluu epävarmuuden sietäminen. (Auvinen & Liikka 2015, 5.)

Yhteisten päätösten tekeminen kuuluu osallistamiseen, minkä perustana toimii toisilta oppiminen ja vuoropuhelu. Kun yksilöitä ja yhteisöjä kannustetaan avoimuuteen ja rakentavaan jakamiseen sekä yhteiseen vuoropuheluun ja kehittämistyöhön voidaan saada piilossa olevia voimavaroja näkyviksi. Raja-tuilla toimintatavoilla ei välttämättä saada yhtä monipuolisia näkökulmia kuin osallistamalla. (Auvinen & Liikka 2015, 7.)

3 ASEMAN LAPSET RY: N WALKERS-BUSSI TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

3.1 Aseman lapset ry

Aseman lapset ry on valtakunnallinen järjestö, joka on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Lasten ja nuorten terveen kasvun sekä nuorten ja aikuisten luontevan vuorovaikutuksen tukeminen on toiminut toimintaideologiana perustamisvuodesta 1990 asti. Aseman lapset ry haluaa tukea lasten ja nuorten lähipiiriä ja vaikuttaa yhteiskuntaan niin, että yhteiskunnasta tulisi nuorten hyvinvointia parantava. Järjestö reagoi nopeasti toiminnallaan nuorten elämään liittyviin muutoksiin ja he luovat aktiivisesti kumppanuuksia erilaisten yhteistyötahojen kanssa. Aseman lapset ry:n henkilökunnan ja jäsenistön lisäksi toimintapiiriin kuuluu yli 400 vapaaehtoistyöntekijää ympäri Suomen. Jäseninä on esimerkiksi nuoriso-, sosiaali- ja terveystalouden edustajia. (Aseman lapset ry. Järjestö.)

Aseman lapset ry on laatinut strategian vuoteen 2020. Sen mukaan heidän tehtävänä on lisätä nuorten arkeen aikuisten läsnäoloa, niihin hetkiin, kun sitä nuoret tarvitsevat. Strategiasta selviää myös, että avoimuus, inhimillisyys ja läsnäolo ohjaavat Aseman lapset ry:n toimintaa ja heidän visiona on kohtaamisen avulla, lisätä nuorten hyvinvointia. Strategiassa todetaan, että nuoret kohtaavat elämässään ilojen lisäksi epävarmuutta ja kasvukipuja. Nuorten päihteidenkäyttö, mielen pahoinvointi ja väkivaltainen käyttäytyminen ovat oireita jostakin, eikä tekijöitä jotka määrittelevät nuoren. Aseman lapset ry haluaa nähdä näiden oireiden taakse ja varmistaa, että nuori saa juuri oikeanlaista tukea. He lupaavat strategiassaan toimia syrjäyttävien rakenteiden purkamiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi, sekä erilaisten osaamisten yhdistämiseksi ja tarjoten tukea lapsille, nuorille, aikuisille ja perheille. (Aseman lapset ry. Järjestö. Strategia.)

3.2 Walkers-bussi

Walkers-bussi on yksi Walkersin työmuoto. Helsingissä toimii Walkers-talo, sekä muualla Suomessa on kolme Walkers-autoa, sekä yhdeksällä eri paikkakunnalla toimii muiden toimijoiden ylläpitämiä Walkersseja. (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkersit ympäri Suomea.) Nimensä mukaisesti Walkers-toiminta on kulkemista ja kulkijoiden kohtaamista. ”Ollaan ihmisiksi” toimii ohjeena kaikille toiminnassa mukana oleville. Walkers-toiminta perustuu matalan kynnyksen toimintaperiaatteisiin ja se on tarkoitettu kaikille alaikäisille nuorille. Walkerseissa toimii aikuisia, jotka kohtaavat nuoret reilulla ja hyvällä asenteella. (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers.)

Walkers-bussi toimii pääkaupunkiseudulla. Walkers-bussin erikoisuus ja vahvuus on se, että sitä saadaan liikutettua tarpeen mukaan paikasta toiseen (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers-bussi.) Se aloittaa toimintansa alueella tilauksesta. Tilauksen tarpeen syy voi olla esimerkiksi alueella nuorten kanssa työskentelevien toimijoiden yhteinen huoli. Tieto alueen toimintatarpeesta tulee Walkers-bussin tiimille tietoon moniammatillisen ohjausryhmän kautta. Päätös toiminnan aloittamisesta alueelle tehdään bussitiimin ja alueen verkoston kanssa (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers-bussi. Bussin toiminta alueilla.)

Kokonaisuudessaan Walkers-bussin toiminta-aika yhdellä alueella on puoli vuotta. Toiminta-aika koostuu kolmesta eri vaiheesta Ensimmäinen vaihe koostuu yhden-kahden kuukauden verkostoitumisesta alueen toimijoiden kanssa. Toinen kahden-kolmen kuukauden kohtaavan työn vaiheesta, eli Walkers-bussi toimii alueella avoimena nuorisokahvilana nuorille. Toiminta-aika päättyy 1–2 kuukauden kestoiseen työn vahvistamisvaiheeseen. Sen tarkoituksena on auttaa alueen toimijoita juurruttamaan heidän arkeensa heille tärkeäksi kokemia työmuotoja. (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers-bussi. Bussin toiminta alueilla).

Alueen toimijoiden sitoutuminen ja osallistuminen Walkers-bussin toimintaan on ehtona Walkers-bussin alueella aloittamiselle. Tarpeen mukaan alueelle voidaan tuoda mukaan uusien yhteistyökumppaneiden osaamista esimerkiksi

katuväkivaltatyön, päihdetyön tai maahanmuuttajatyön osa-alueilta. Yhteistyön tarkoituksena on saada luotua nuorten tarpeita palvelevia yhteistyön muotoja, sekä pyritään tavoittamaan nuoret tehokkaasti. (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers-bussi. Bussin toiminta-alueilla.) Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi Romano mission työntekijä tulee tekemään työvuoron Walkers-bussin toimintailtaan ja kohtaa nuoria, joiden tarpeisiin hän omalla ammattitaidollaan voi vastata. (Nina Liuko, henkilökohtainen tiedonanto 22.03.2018)

Walkers-bussin toimintaillat määräytyvät alueen tarpeiden mukaan. Arki-iltaisinkin Walkers-bussin ovet sulkeutuvat kello yhdeksältä ja viikonloppuillaisiin yleensä kello yhdeltätoista. Walkers-bussin kohderyhmään kuuluu ensisijaisesti 13–17 -vuotiaat nuoret. Toimintailloissa pyritään myös jalkautumaan lähialueille, sinne missä nuoret ovat. (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers-bussi. Bussin toiminta-alueilla.) Jos toimintaillassa on useampi alueen toimija, pyritään jalkautuminen järjestämään niin, että entuudestaan tuntemattomat alueen toimijat tulevat tutuiksi toisilleen. Ideana on se, että toimijat tutustuvat jalkautumisen ohessa toisiinsa. Kun tutustuminen on tapahtunut, on helpompi jatkossa ottaa yhteyttä toiseen ja tehdä yhteistyötä alueen nuorten hyväksi. (Nina Liuko, henkilökohtainen tiedonanto 22.03.2018.)

3.3 Nuorten osallisuus Walkers-bussilla -työntekijän näkökulmasta

Walkers-bussin toiminta on matalankynnyksen toimintaa eli avointa toimintaa, jossa ei tehdä varsinaista yksilötyötä tai ohjattua toimintaa. Nuorten osallisuus näyttäytyy tällä hetkellä satunnaisilla bingoilloilla, jolloin joku nuorista voi toimia bingoisäntänä niin halutessaan. Jokaisella toiminta-alueella järjestetään turvallisuuskävely ja se on eniten nuoria osallistava toiminta tällä hetkellä Walkers-bussin toiminnassa. (Nina Liuko, henkilökohtainen tiedonanto 22.03.2018.)

Turvallisuuskävely aloitetaan tekemällä kouluilla ja Walkers-bussin toimintailloissa nuorille kysely, jossa kysytään mitkä ovat turvattomia ja mitkä turvallisia paikkoja alueella ja miksi, sekä onko jotain mitä nuori haluaisi parantaa

alueella. Kyselyn vastausten pohjalta Walkers-bussin työntekijä tekee kävelyreitit, joka kierretään yhdessä nuorten, alueen toimijoiden sekä ja mahdollisesti myös päättäjien ja ennaltaehkäisevän poliisin kanssa. Kävelyllä pysähtytään paikkoihin, jotka ovat saaneet eniten mainintoja nuorilta kerätyssä kyselyssä ja samalla käydään läpi kommentteja, joita nuoret ovat kyseisistä paikoista antaneet ja niistä keskustellaan yhdessä. Tämä mahdollistaa esimerkiksi sen, että ennaltaehkäisevä poliisi voi kumota "urbaaneja legendoja" paikoista, joita nuoret ovat maininneet vastauksissaan. Nuoret saavat ottaa kävelyn aikana valokuvia ja näistä valokuvista tehdään valokuvanäyttely, joka on esillä paikasta riippuen esimerkiksi nuorisotilalla tai kirjastossa. Valokuvista ilmenee, kokevatko nuoret paikan turvallisiksi vai turvattomiksi ja miksi he kokevat niin. Useimmiten turvallisiksi paikoiksi koetaan paikat, joissa on hyvä valaistus ja ympärillä turvallisia aikuisia. (Nina Liuko, henkilökohtainen tiedonanto 22.03.2018.)

Liukon kokemuksen perusteella nuorten osallisuus vaihtelee alueittain. Syytä tähän on vaikea sanoa. Se voi johtua nuorten kiinnostuksen puutteesta, uusi juttu saattaa jännittää ja sen takia ei haluta lähteä mukaan tai siitä, että on vaikea sitoutua johonkin, joka tapahtuu vasta ehkä jopa parin viikon päästä. Välillä jokin tietty nuori, joka saatetaan kokea porukan johtajaksi, osallistuu ja se saa muitakin mukaan osallistumaan. (Nina Liuko, henkilökohtainen tiedonanto 22.03.2018.)

4 TAVOITTEET

Olen työskennellyt Walkers-bussilla tuntityöntekijänä muutaman vuoden. Walkers-bussin työntekijät olivat jo jonkin aikaa pohtineet, miten he voisivat osallistaa nuoria enemmän toiminnassaan tai miten nuoret voisivat osallistua enemmän toiminnan järjestämiseen. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli vastata tähän tarpeeseen ja yhdessä hakunilalaisten nuorten kanssa suunnitella nuoria osallistava malli.

Tämän opinnäytetyön tavoitteet olivat:

1. Selvittää, miten nuorten osallisuus näkyy tällä hetkellä Walkers-bussilla.
2. Saada koottua noin viisi nuorta suunnittelemaan ja toteuttamaan nuoria osallistavaa mallia.
3. Kerätä nuorilta tietoa siitä, miten Walkers-bussin toimintaa voitaisiin kehittää.
4. Kokeilla nuorten suunnittelemaa mallia mahdollisella keväällä 2018 toisella Walkers-bussin toiminta-alueella.
5. Tehdä nuoria osallistavasta mallista sellainen, jota voi käyttää myös muilla Walkers-bussin alueilla.

5 MENETELMÄT

5.1 Haastattelu

Haastattelu on hyvä menetelmä tiedonkeruuseen, koska sen avulla saadaan selvitettyä, mitä haastateltavat ajattelevat, tuntevat ja uskovat. Sen avulla ollaan myös suorassa vuorovaikutuksessa haastateltavan kanssa ja siinä voidaan edetä joustavasti tilanteen vaatimalla tavalla. Haastattelulla on tavoitteet ja sen avulla yritetään saada luotettavia ja päteviä tietoja. On olemassa erilaisia haastattelulajeja ja ne on lajiteltu esimerkiksi sen mukaan, miten strukturoituja ne ovat. Ääripäät tällöin ovat täysin strukturoitu haastattelu, jossa ennalta päätetyt kysymykset kysytään tietyssä järjestyksessä. Vastakohtana on strukturoimaton haastattelu eli täysin vapaa haastattelu, jossa käydään vapaasti keskustelua ennalta määritellystä aiheesta tai alueesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 204, 208, 212.)

Voidaan myös puhua näiden kahden ääripään välimaastosta, jolloin puhutaan puolistrukturoidusta haastattelusta, jolle löytyy erilaisia määritelmiä. Fielingin (1993) mukaan puolistrukturoitu haastattelu tarkoittaa sitä, että haastattelukysymysten muoto on kaikille haastateltaville sama, mutta kysymysten järjestys voi vaihdella. Kun taas Robsonin (1995) mukaan haastattelukysymykset on mietitty etukäteen, mutta haastattelija voi muunnella kysymysten sanamuotoja. Eskolan ja Suorannan (1998) mukaan valmiita vastausvaihtoehtoja ei ole vaan haastateltava voi vastata omin sanoin kysymyksiin. Yhteistä näille määritelmille on, että jokin näkökohta haastattelusta on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia. (Hirsjärvi ja Hurme 2004, 47.)

5.2 Pienryhmätyöskentely

Pienryhmät voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään: aggregaatteihin eli "ihmiskasaantumisiin" ja psykologisiin ryhmiin. Aggregaateissa ihmiset päätyvät sattumalta yhteen, kun taas psykologiset ryhmät muodostuvat tietoisesti.

Psykologista ryhmää määrittelee yleensä yhteiset tavoitteet. Sillä on rakenne, sääntöjä ja yksi tai useampi johtaja. (Pennington 2002, 8.)

Pienryhmätyöskentely on tavoitteellista toimintaa, ja ryhmällä on yhteinen tavoite. Ryhmän jäsenillä voi olla myös henkilökohtaisia tavoitteita. (Muhonen, Lallukka & Turtiainen 2009, 29.) Pienryhmä voi toimia myös työryhmänä, jolloin ryhmällä on tiedossa tehtävä, joka heille on annettu (Pennington 2002, 10).

6 PROSESSIN KUVAUS

6.1 Opinnäytetyön käynnistys

Keväällä 2017 Walkers-bussin toimintavastaava oli minuun yhteydessä ja kysyi kiinnostustani lähteä tekemään heille opinnäytetyötä siitä, miten kehittää nuorten osallisuutta Walkers-bussin toiminnassa. Kevään ja kesän 2017 aikana pohdin, miten toteuttaisin opinnäytetyön. Syksyllä 2017 aloitin teorian kirjoittamisen ja suunnitelman teon. Suunnitelmani ehti vaihtua ja muokkautua muutaman kerran ennen kuin se oli lopullisessa muodossaan. Alusta asti oli kuitenkin selvää, että opinnäytetyöni tulee olemaan toiminnallinen. Ensin yritin itse keksiä ratkaisua siihen, miten nuoria saadaan osallistettua Walkers-bussin toiminnassa enemmän. En keksinyt ratkaisua kysymykseen, joten päätin, että otan nuoria mukaan ideointiin.

Suunnitelman sain hyväksytyksi vasta keväällä 2018, jonka jälkeen haastattelin Walkers-bussin työntekijää Nina Liukoa. Valitsin haastattelun menetelmäksi, koska se on erinomainen menetelmä tiedonkeruuseen. Haastattelun avulla saadaan tietää, mitä haastateltava ajattelee, sekä päästään hänen kanssaan suoraan vuorovaikutukseen. Valitsin haastattelulajeista puolistrukturoidun haastattelun, koska silloin minulla oli itse miettimäni kysymykset, joiden avulla haastattelu eteni ja sain opinnäytetyötäni varten tarpeellisen tiedon kerättyä. Liukon haastattelun tarkoituksena oli selvittää, millaista nuorten osallisuus on ollut tähän asti Walkers-bussilla.

Haastattelun jälkeen, alkukesästä ennen koululaisten kesälomia, kysyin Hakunilan nuorisotilan kautta seitsemää nuorta, jotka olivat käyneet Walkers-bussilla, osallistumaan opinnäytetyöhöni. Sovin nuorten kanssa ensimmäisen tapaamisen Hakunilan nuorisotilalle toukokuussa 2018. Halusin hyödyntää nuorten kanssa tehtävissä työskentelyissä ensisijaisesti pienryhmätyöskentelyä, koska ajattelin luottamuksen ja ideoinnin syntyvän helpommin pienryhmässä, kuin tilanteissa, joissa olisi suuri vaihtuvuus ja enemmän jäseniä. Pienryhmän tavoitteena oli myös sitouttaa nuoria työskentelyyn. Voidaan ajatella, että nuoret jotka työskentelivät kanssani muodosti yhdessä minun kanssa

psykologisen ryhmän sillä me kokoonnuimme pienryhmänä tietoisesti ja meillä oli yhteinen tavoite, joka oli kaikilla tiedossa. Ajattelen, että psykologisen ryhmän lisäksi me muodostimme myös työryhmän, koska meillä oli yhteisen tavoitteen lisäksi yhteinen tehtävä.

6.2 Työskentelyt nuorten kanssa

Osallisuuteen kuuluu se, että saa kokea vastuuta ja on mahdollisuus muuttaa sitä yhteisöä johon kuuluu. Jotta nuorten osallisuus toteutuisi on tärkeää, että heille annetaan mahdollisuus toimia ja tehdä itse. Tämän lisäksi on tärkeää, että nuorille tulee kokemus siitä, että heidät otetaan vakavasti. Osallistamisen ajatuksena on antaa toiselle henkilölle ääni tai toimijuus. Tämän takia halusin lähteä ideoimaan yhdessä nuorten kanssa, miten nuoret voisivat jatkossa olla enemmän osallisina Walkers-bussin toiminnassa. Työskentelykertoja oli kolme, joista kaksi tapahtui pienryhmässä ja yksi Walkers-bussin toimintaillan aikana.

Ensimmäisellä tapaamiskerralla seitsemästä nuoresta kolme saapui paikalle. Kerroin nuorille, että tavoitteenamme on keksiä, miten nuoret voisivat olla enemmän mukana Walkers-bussin toiminnassa tai olisiko jotain, missä nuoret voisivat hyödyntää Walkers-bussia ja sen työntekijöitä. Tämän jälkeen pohdin yhdessä nuorten kanssa erilaisia vaihtoehtoja keskustellen ja kirjaimalla ideoita ylös. Nuoret olivat jo tässä vaiheessa vahvasti sitä mieltä, että Walkers-bussin toiminta nykyisellään on hyvää, eikä sitä tarvitse muuttaa. Keskustelun edetessä heiltä tuli kuitenkin joitakin ideoita. Heidän mielestään nuoret voisivat pitää toisilleen erilaisia kilpailuita ja peliturnauksia Walkers-bussin sisällä tai ulkona, mutta se vaatii mainostusta, sekä sitä, että työntekijät kertovat nuorille, että se on mahdollista.

Päätimme yhdessä nuorten kanssa, että he vielä kyselevät kavereiltaan, onko heillä ideoita ja sovimme tapaamisen seuraavalle viikolle. Lähetin tiedon myös niille nuorille, jotka eivät tulleet ensimmäisellä kerralla paikalle.

Toiselle tapaamiskerralle saapui neljä nuorta, joista kaksi olivat eri nuoria kuin ensimmäisellä kerralla. Selitin vielä yhteisesti, miksi olimme kokoontuneet. Toisen kerran työskentelylle olin miettinyt neljä kysymystä, joiden avulla toivoin syntyvän keskustelua ja sen kautta ideoita. Kysymysten avulla keskusteltiin nuorten kanssa missä he pääsevät kertomaan omia mielipiteitään ja osallistumaan toiminnan suunnitteluun, mitä heidän mielestään osallisuus edellyttää ja mikä voi estää osallisuuden, sekä onko jotain asioita mihin he haluaisivat Hakunilassa vaikuttaa. Tämän lisäksi pohdimme, onko jotain sellaista mitä nuoret voisivat tehdä Walkers-bussilla. Yksi nuori ehdotti tässä vaiheessa, että joinakin iltoina joku nuorista voisi toimia bingon vetäjänä. Hän myös kertoi, että näin oli jo tapahtunut ainakin yhtenä toimintailtana. Muita ideoita ei syntynyt. Sovin nuorten kanssa, että toinen tapaamiskerta oli viimeinen, sillä emme keksineet enempää ideoita. Kiitin nuoria yhteistyöstä ja kerroin tulevani vielä Walkers-bussille kesäkuun alussa kyselemään muiden nuorien mielipiteitä.

Kolmas ja viimeinen työskentely tapahtui Walkers-bussin toimintaillan aikana Hakunilassa. Työskentelyyn osallistui noin kymmenen nuorta, jotka tulivat viettämään aikaa Walkers-bussille. Ennen toimintaillan alkamista kerroin työn-tekijöille, mitä olen suunnitellut tekeväni, sekä kerroin mitä palautetta tai ideoita oli syntynyt kahdella edellisellä tapaamiskerralla Hakunilassa. Koska Walkers-bussin sisällä ei ole paljon tilaa ja ulkona sattui juuri sinä päivänä olemaan huonompi ilma, toteutin työskentelyn "tarralappukyselynä". Minulla oli mukana erivärisiä tarralappuja. Kirjoitin jokaisen kysymyksen eriväriseen tarralappuun ja kiinnitin ne Walkers-bussin ikkunaan, jolloin ne herättivät nuorten huomion heidän viettäessään aikaa Walkers-bussin sisällä. Osa nuorista omaaloitteisesti kysyi mitä laput ovat, jolloin pääsin helposti heille kertomaan mitä ne ovat, sekä kysymään nuorilta ovatko he halukkaita vastaamaan kysymyksiin. Kysymykset olivat: Mikä Walkers-bussilla on kivaa? Mitä nuoret voisivat tehdä enemmän Walkers-bussilla? Jotain muuta sanottavaa, mitä? Kysymyksiin tulleet vastaukset olivat hyvin samantyyppisiä vastauksia, joita olin saanut aikaisemmissa työskentelyissä.

7 TULOKSET

7.1 Tulokset

Sain osallistettua joukon nuoria pohtimaan Walkers-bussin toiminnan kehittämistä. Nuorten kanssa tehdyt työskentelyt eivät johtaneet osallistavan mallin syntyyn, mutta sain kerättyä heiltä palautetta ja muutaman idean, miten Walkers-bussin työntekijät voisivat toimia, jos he haluavat lähteä osallistamaan nuoria enemmän toiminnassaan. Mainostus koettiin tärkeänä, eli jos työntekijät haluavat nuorten osallistuvan Walkers-bussin toimintaan enemmän, työntekijöiden tulisi mainostaa nuorille esimerkiksi sosiaalisen median avulla osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Nuorten vastaukset työskentelyissä olivat keskenään hyvin samantapaisia. Kivointa Walkers-bussilla oli: “frendejen kanssa chillaaminen”, mahdollisuus ladata puhelinta, Walkers-bussin sisällä ei ole kylmä, sekä työntekijät ovat kivoja ja he ovat nuorten tukena. Nuoret kokivat, että voisivat enemmän pelata pelejä, olla toistensa kanssa, sekä osallistua aktiviteetteihin esimerkiksi bingoon. Nuorten mielestä ainoa asia mikä voisi olla toisin, on Walkers-bussin koko, bussi saisi olla tilavampi.

Koen, että merkittävin tulos, joka syntyi opinnäytetyöprosessissa tiivistyy tähän nuoren kommenttiin:

Se on kiva just sen takia, että siellä saa vain olla.

7.2 Pohdintaa tuloksista

Se, miksi nuoret eivät keksineet, miten he voisivat olla enemmän mukana Walkers-bussin toiminnassa, on varmasti monisyinen. Olisin voinut rakentaa nuorten tapaamisista monipuolisempia hyödyntäen niissä erilaisia ideointimenetelmiä. Nyt työskentelyt koostuivat keskustelusta ja tarralapputyöskentelystä. Kokeilemalla erilaisia ideointimenetelmiä, esimerkiksi toiminnallista ideakävelyä, olisin voinut herättää nuorissa enemmän ajatuksia ja ideoita.

Se, että Walkers-bussi oli siirtynyt jo toiselle alueelle saattoi myös vaikuttaa työskentelyyn. Se mitä nuoret olisivat keksineet ei olisi vaikuttanut enää heidän oleskeluun Walkers-bussilla, jolloin idean keksiminen ei välttämättä ollut nuorille merkityksellistä. Minun oli tarkoitus alun perin aloittaa nuorten kanssa työskentely niin, että Walkers-bussi olisi ollut Hakunilassa, mutta en ollut saanut kirjoitettua suunnitelmaa aikataulun mukaisesti, joten nuorten kanssa työskentely viivästyi.

Voidaan myös ajatella, että Walkers-bussista on muodostunut nuorille enemmänkin vapaa-ajanviettopaikka, jossa voi vain viettää aikaa kavereiden kanssa, juoda kahvia ja välillä pelaila korttia tai vain olla. Walkers-bussi on turvallinen paikka, jossa on turvallisia aikuisia läsnä. Heiltä saa apua ja keskusteluseuraa jos sellaista kaipaa. Osallisuuteen kuuluu vahvasti ajatus siitä, että jos haluaa vain osallistua, ei tarvitse itse olla vaikuttamassa toimintaan. Walkers-bussi on nuorisokahvila, johon nuoret saavat tulla ja olla juuri sellaisina kuin ovat. Nuoria kutsutaan henkilökohtaisesti tulemaan Walkers-bussille, kun heitä kohdataan Walkers-bussin ulkopuolella. Kun he saapuvat paikalle, he ovat jo osallisia Walkers-bussin toiminnassa. Mielestäni he ovat silloin jo osa yhteisöä. Heidät kohdataan ja heidän mielipiteitään ja ajatuksiaan kuunnellaan.

Tuloksia tarkasteltaessa Walkers-bussin työntekijöiden voidaan todeta tekevän jo nyt hyvää työtä. Nuoret eivät kaipaa suuria muutoksia Walkers-bussin toimintaan. Sosiaalisen median kautta osallisuusmahdollisuuksista tiedottaminen nousi nuorten ideoimana yhdeksi kehittämisideaksi Walkers-bussin työntekijöille. Tämä on mielestäni helppo väline osallistavampaan ja yhteisöllisempään toimintaan.

8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1 Pohdintaa tavoitteista

Tavoitteeni opinnäytetyössä olivat:

1. Selvittää miten nuorten osallisuus näkyy tällä hetkellä Walkers-bussilla.
2. Saada koottua noin viisi nuorta suunnittelemaan ja toteuttamaan nuoria osallistavaa mallia.
3. Kerätä nuorilta tietoa siitä, miten Walkers-bussin toimintaa voitaisiin kehittää.
4. Kokeilla nuorten suunnittelemaa mallia mahdollisella kevään 2018 toisella Walkers- bussin toiminta-alueella.
5. Tehdä nuoria osallistavasta mallista sellainen, jota voi käyttää myös muilla Walkers-bussin alueilla.

Ensimmäinen tavoite toteutui kokonaan Liukon haastattelun ja nuorilta saadun palautteen avulla. Toinen tavoite toteutui siltä osin, että sain koottua seitsemän nuorta suunnittelemaan kanssani nuoria osallistavaa mallia. Onnistuin opinnäytetyöni aikana keräämään nuorilta joitakin kehittämisideoita Walkers-bussin toimintaan.

Aikataulutukseni opinnäytetyön suhteen venyi, joten pääsin työskentelemään nuorten kanssa vasta loppukevästä 2018. Vaikka nuorilta tuli kehittämisideoita Walkers-bussin toimintaan he kokivat, että nuorten osallisuutta Walkers-bussilla ei tarvitse kehittää. Näin ollen nuoria osallistavaa mallia ei syntynyt, eikä sitä siksi kokeiltu keväällä 2018. Walkers-bussin työntekijät, eivät saaneet mallia, jota voisivat hyödyntää jatkossa muilla alueilla, mutta saivat tiedon siitä, että heidän ei tarvitse hakunilalaisten nuorten kokemuksen mukaan osallistaa nuoria nykyistä enempää toiminnassaan.

8.2 Prosessin arviointi

Lähdin tekemään opinnäytetyötäni yksin, koska halusin haastaa itseäni. Olen aina kokenut, että kirjoittaminen ei ole vahvuuteni, joten opinnäytetyön tekeminen yksin oli minulle merkittävä asia ammatillisen kasvunkin kannalta. Selvisin tästä haasteesta mielestäni hyvin. Toisaalta näin jälkikäteen ajateltuna olisi ollut viisasta opinnäytetyön aiheen kannalta tehdä opinnäytetyö toisen opiskelijan kanssa. Toisen kanssa ajatusten ja ideoiden jakaminen olisi varmasti auttanut opinnäytetyön prosessin sujuvuudessa sekä aikataulussa pysymisessä. Olisi ollut myöskin hyvä jos tätä prosessia olisi ollut tekemässä henkilö, joka ei olisi entuudestaan tuntenut Walkers-bussin toimintaa tai toimintatapoja. Hän olisi ehkä osannut ajatella ulkopuolisen silmin, miten nuoria voitaisiin osallistaa enemmän Walkers-bussin toiminnassa.

Mielestäni minulla meni liikaa aikaa suunnitelman tekemiseen sekä teoriatextin kirjoittamiseen. Se, että aikataulu venyi suunnittelun ja teorian kirjoittamisessa, vaikutti negatiivisesti toiminnallisen toteutuksen toteutukseen. Minulle tuli kiire saada pidettyä nuorten kanssa tapaamiset, joka vaikutti negatiivisesti tapaamisten toteutukseen. En suunnitellut tapaamisten sisältöä tarpeeksi monipuoliseksi. Luotin, että nuoret saapuvat innokkaina paikalle sovittuun aikaan sovittuun paikkaan, ja että nuorilta tulisi paljon hyviä ideoita. Luotin myös siihen, että pienryhmätyöskentely sujuisi vaivattomasti ja se ei tarvitsisi erityisen suureellista suunnittelua. Luotin myöskin liikaa siihen, että kyllä minä osaan käytännön toteutuksen ja stressasin liikaa kirjallista puolta. Koska opinnäyteprosessini ei sujunut suunnitelmieni mukaan, se opetti minulle paljon ja auttoi minua ammatillisessa kasvussani. Jatkossa, kun teen jotakin vastaavaa, osaan varata suunnitelman tekoon ja ideointiin enemmän aikaa.

Opinnäytetyöprosessin aikana on ollut myös positiivisia hetkiä. Mielestäni Liukon haastattelu sujui hyvin ja vaikka tiesin jo osaan kysymyksistä vastaukset, osasin haastattelutilanteessa olla asiaan kuuluvalla tavalla. Liukon haastattelusta oli paljon hyötyä opinnäytetyöni kannalta. Sen avulla sain tiedon siitä, miten ja miksi nuorten osallisuus näyttäytyy Liukon mielestä Walkers-bussilla. Mielestäni yhteistyö Walkers-bussin työntekijöiden kanssa on ollut koko prosessin ajan hyvää. He ovat kuunnelleet, auttaneet ja kannustaneet minua

prosessin alusta alkaen. Kun ajattelen opinnäytetyöprosessiani kokonaisuutena, olen siihen tyytyväinen. Kohtasin vaikeuksia, mutta selvisin niistä.

8.3 Opinnäytetyön eettisyys

Opinnäytetyössäni olen huomionut eettisyyden eri työvaiheissa. Opinnäytetyöraportissani kanssani työskennelleet nuoret eivät ole tunnistettavissa. Liukon kanssa tein sopimuksen haastattelusta, jossa tulee ilmi lupa äänittää haastattelu, sekä lupa käyttää haastattelua opinnäytetyössäni. Liuko on lue-
nut opinnäytetyöraportistani kohdat, jossa käytän haastattelua lähteenä, ja hyväksynyt ne. Hän on antanut minulle luvan käyttää hänen nimeään opinnäytetyössäni. Tämän lisäksi olen käyttänyt opinnäytetyössäni ajankohtaisia ja luotettavia lähteitä.

8.4 Walkers-toiminta ja seurakunta

Koska valmistun myös kirkon nuorisotyönohjaajaksi, olen selvittänyt millä tavalla seurakunta on mukana Walkers-toiminnassa ja järjestäkö seurakunnat jotain samankaltaista toimintaa.

Walkers-toiminta on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumatonta, mutta seurakunta voi toimia taustayhteisönä Walkersille, jolloin seurakunta allekirjoittaa Aseman lapset ry:n kassa yhteistoimintasopimuksen. Tällä hetkellä tällainen seurakunta löytyy Kauhajoelta. (Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers. Walkersit ympäri Suomea.) Kauhajoen evankelis-luterilainen seurakunta toimii Kauhajoen kaupungin nuorisotyön kanssa yhdessä Walkersin taustayhteisönä. Walkers-nuorisokahvila on toiminut Kauhajoella kaksikymmentä vuotta, syksyllä 2018 se on ollut auki jokainen perjantai, kahta poikkeusta lukuun ottamatta. (Kauhajoki. Palvelut. Nuoriso. Walkers Nuorisokahvila.) Kauhajoen Walkers-kahvilan tarkoituksena on tarjota nuorille perjantailloiksi turvallinen ajanviettopaikka. Walkers-kahvilaan pääsyn edellytyksenä on suostumus turvatarkastukseen. Walkers-kahvilaan pääsee sisälle

päihtyneenä, mutta päihteitä ei saa viedä sisälle. (Kauhajoen seurakunta. Kirkot ja tilat. Walkers.)

Mielestäni on hienoa, että seurakunta voi toimia Walkersin taustayhteisönä, vaikka Walkersin toiminta on uskonnollisesti sitoutumatonta. Kahdenkymmenen vuoden Walkers-kahvilaillat Kauhajoella osoittaa mielestäni sen, että Kauhajoella kunta ja seurakunta ovat saaneet aikaan yhdessä Aseman lapset ry:n kanssa jotain hienoa ja selvästi jotain sellaista, jolle on kysyntää Kauhajoella. Kunpa useampien kaupunkien ja kuntien nuorisopalvelut ja seurakunnan nuorisotyö tekisi yhtä hienoa yhteistyötä alueen nuorien hyväksi.

Walkers-bussi tekee toiminta-alueilla moniammatillista yhteistyötä alueiden toimijoiden kanssa, näin ollen seurakunta voi olla yksi Walkers-bussin yhteistyökumppaneista. Tällöin seurakunnan työntekijä pääsee viettämään työiltaa Walkers-bussin toimintailtaan/toimintailtoihin. Seurakunnan työntekijä pääsee tutustumaan Walkers-bussilla vietetyn illan kautta paremmin alueen muihin toimijoihin, jos sellaisia on tekemässä samaa työvuoroa. Työntekijä pääsee myös tutustumaan uusiin nuoriin ja näkemään tuttuja nuoria vähän erilaisessa ympäristössä kuin normaalisti. (Nina Liuko, henkilökohtainen tiedonanto 22.03.2018.)

Walkers-bussin yhteistyökumppanina seurakunta on mielestäni tärkeässä roolissa. Kun seurakunnan työntekijä tekee työiltaa Walkers-bussilla, hän saa positiivista näkyvyyttä, kohtaa niitäkin nuoria jotka eivät seurakunnan toiminnassa käy, sekä juurikin tutustuu alueen muihin ammatillisiin toimijoihin. Liuko totesi haastattelussaan, että alueen toimijoiden on helpompi tehdä yhteistyötä kun he tuntevat toisensa (Nina Liuko, henkilökohtainen tiedonanto 22.03.2018). Tästä olen samaa mieltä hänen kanssaan. Tulevana kirkon nuorisotyön ammattilaisena haluaisin itse ainakin tuntea saman alueen muut toimijat ja tehdä heidän kanssaan moniammatillista yhteistyötä, jotta nuorille voitaisiin tarjota juuri sellaisia palveluita ja toimintaa, mitä he kaipaavat.

Walkers-bussilta pyritään jalkautua toimintailtojen aikana lähiympäristöön (Nina Liuko, henkilökohtainen tiedonanto 22.03.2018). Myös Suomen evankelis-luterilaisissa seurakunnissa toteutetaan jalkautuvaa nuorisotyötä

palveluoperaatio Saapas-toiminnan kautta. Saapas-toimintaa koordinoi valtakunnallisesti Nuori kirkko ry. Saapas-toimintaa on kolmea erilaista; NettiSaapas, FestariSaapas ja KatuSaapas. NettiSaapas toimii sosiaalisessa mediassa ja on sitä kautta nuorten tavoitettavissa. FestariSaapas toimii useasti suurtempahtumien järjestäjien ja Suomen punaisen ristin yhteistyökumppanina, niin että tapahtumiin saadaan nuorille toimiva auttamisjärjestelmä. Suurientapahtumien aikana FestariSaappaan ja Suomen punaisen ristin väen tehtävänä on olla auttamassa ja kuuntelemassa nuoria. KatuSaapas jalkautuu kaduilla viikonloppuiltaisin. Toiminta perustuu vapaaehtoistyöhön. KatuSaappaan vapaaehtoiset jalkautuvat sinne missä nuoret ovat. Heidän tehtävänä on auttaa apua tarvitsevia, kuunnella ja olla tukena. Kohdata nuoret heidän omille ehdoilla. (Nuori kirkko ry. Saapas. Mikä Saapas.)

Mielestäni on hienoa, että jalkautuva nuorisotyö on myös yksi evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyön työmuodoista. Jalkautuvassa työmuodossa työntekijät ja aikuiset vapaaehtoiset menevät sinne missä nuoret ovat. Mielestäni on tärkeää, että yhä useampi nuorisotyöntoimija tekee jalkautuvaa nuorisotyötä, silloin useampi nuori tulee kohdatuksi ja toimijat pysyvät ajan tasalla sen suhteen missä nuoret viettävät aikaa ja mitä he nykypäivänä oikeasti tekevät. Uskon myös, että nuorten on helpompi pyytää työntekijöiltä apua erilaisissa tilanteissa, silloin kuin he ovat kohdanneet työntekijöitä myös paikoissa joissa nuoret viettävät vapaa-aikaa esimerkiksi kauppakeskuksissa.

8.5 Oma ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön tekeminen on auttanut minua ammatillisessa kasvussani. Tätä kasvua voi tarkastella esimerkiksi sosionomin ja kirkon nuorisotyönohjaajan kompetenssien kautta. Sosionomin kompetensseissa puhutaan kriittisestä ja osallistavasta yhteiskuntaosaamisesta. Sosionomin tulee osata edistää kansalaisen osallisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Osaamisvaatimukset: sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö). Opinnäytetyöni on keskittynyt osallisuuden mahdollisuuksien lisäämiseen nuorisotyön kentällä. Opinnäytetyön tekeminen on auttanut minua hahmottamaan osallisuutta laajemmin. Nuorisotyön tulisi mielestäni aina olla nuorilähtöistä

työtä, jossa nuori saa ja kokee vaikuttavansa toimintaan. Osaan tulevaisuudessa toimia paremmin osallisuutta tukevana ammattilaisena ja hahmotan osallisuuden toteutumisen haasteita sekä mahdollisuuksia.

Kirkon nuorisotyönohjaajan kompetensseissa puhutaan etiikasta ja arvo-osaaamisesta (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Osaamisvaatimukset: sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö). Tunnistan omia arvojani, jotka ohjaavat minua nuorten kohtaamisessa ja työssäni muuten. Lähimmäisenrakkaus arvona näkyy työtöteessani nuorten arvokkaana kohtaamisena ja halunani edistää yhdenvertaisuutta.

Olen suunnitellut, toteuttanut ja arvioinut kehittämistyönä toteutuneen opinnäytetyöni itse. Opinnäytetyöprosessissa olen oppinut, että kaikki ei aina toteudu kuten on suunniteltu. Olen oppinut soveltamaan suunnitelmia tarpeen mukaan ja koen kykeneväni innovatiiviseen ongelmanratkaisuun. Kehittämishanke on alusta alkaen toteutunut tiiviissä yhteistyössä Walkers-bussin sekä Hakunilan nuorisotalon työntekijöiden kanssa. Vahvuuteni työntekijänä on työskennellä yhdessä muiden työntekijöiden kanssa, ja opinnäytetyön aikana olen saanut kehittää yhteistyö- ja verkostotyötaitojani.

Opinnäytetyöprosessi on ollut minulle haastava monella eri tavalla. Koen, että yksi suurimmista haasteista on ollut kirjoittaminen. Koska sosionomin ja kirkon nuorisotyönohjaajan työhön kuuluu kirjallisia työtehtäviä, opinnäytetyön tekeminen yksin on auttanut minua kasvamaan ammatillisesti sillä saralla. Ajattelen, että selvisin kaikista opinnäytetyöni haasteista hyvin ja, että kokonaisuudessaan tämä prosessi on ollut minulle ammatillisen kasvun kannalta antoisa.

LÄHTEET

- Aseman lapset ry. Aseman lapset ry. Saatavilla 23.08.2018 <http://www.ase-manlapset.fi/fi/aseman-lapset-ry>
- Aseman lapset ry. Järjestö. Saatavilla 20.11.2017 <http://www.ase-manlapset.fi/fi/aseman-lapset-ry/jarjestotoiminta-ja-hallitus>
- Aseman lapset ry. Järjestö. Strategia. Saatavilla 03.11.2018 <http://www.ase-manlapset.fi/fi/aseman-lapset-ry-jarjesto/ase-man-lapset-ry-strategia-vuoteen-2020>
- Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers-bussi. Bussin toiminta alueilla. Saatavilla 21.11.2017 <http://www.ase-manlapset.fi/fi/toimintamuotomme-walkers-bussi/bussin-toiminta-alueilla>
- Aseman lapset ry. Toimintamuotomme. Walkers-bussi. Saatavilla 20.11.2017 <http://www.ase-manlapset.fi/fi/toimintamuotomme/walkers-bussi>
- Auvinen, A. & Liikka, P. (2015) *Osallistamisen käsikirja*. Hämeenlinna: Suomen eOppimiskeskus
- Hirvonen, E. (2009). Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla. Teoksessa Raitakari, S & Virokannas, E (Toim.) *Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät- Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista* (s. 41–61). Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Honkasalo, V. Kiilakoski, T., & Kivijärvi A. (2011). *Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet*, Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto

Huhtajärvi, P. (2007). Ammatillinen etsivä työ. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet* (s. 446–457). Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Junttila-Vitikka, P., Gretschel, A. & Kiilakoski T. (2012). Kunnallisen nuorisotyön osallisuusympäristöt. Teoksessa Gretschel, A. & Kiilakoski T. (toim.), *Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa* (s. 187–197). Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Juntunen, I. & Ylimys, S. (2017) Siis perusnuorisotyötä vai erityisnuorisotyötä? Teoksessa Juntunen, I. & Ylimys, S. (toim.) *Nuorisotyötä asemilla, kaduilla ja kauppakeskuksissa. Askelmerkkejä löytävään nuorisotyöhön* (s. 145–147). Helsinki: Aseman lapset ry.

Kauhajoen seurakunta. Kirkot ja tilat. Walkers. <https://www.kauhajoenseurakunta.fi/walkers>.

Kauhajoki. Palvelut. Nuoriso. Walkers nuorisokahvila. <https://www.kauhajoenseurakunta.fi/walkers>.

Kiilakoski, T., Gretschel, A. & Nivala, E. (2012). Osallisuus yksilön ja yhteisön jäsenyytenä. Teoksessa Gretschel, A. & Kiilakoski T. (toim.), *Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa*. (s.14-18.) Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Kopakkala, A. (2005). Porukka, jengi, tiimi. Helsinki: Edita.

L 1285/2016 Nuorisolaki. Saatavilla 04.11.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Myllyniemi, S. & Berg, P. (2013) *Nuoria liikkeellä. Nuorten vapaa-aika tutkimus 2013*. Saatavilla [https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/08/Nuoria liikkeellä% C3%A4 Julkaisu Netti-versio korjattu.pdf](https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/08/Nuoria_liikkeell%C3%A4_Julkaisu_Netti-versio_korjattu.pdf)

- Myllyniemi, S. (2009) *Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aika tutkimus 2009*. Saatavilla [https://tietoanurista.fi/wp-content/uploads/2013/05/3Aika_vapaalla - Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009.pdf](https://tietoanurista.fi/wp-content/uploads/2013/05/3Aika_vapaalla_-_Nuorten_vapaa-aikatutkimus_2009.pdf)
- Nieminen, J. (2007). Vastavoiman hahmo - nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet* (s. 21–43). Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Nuori kirkko ry. Saapas. Mikä saapas. Saatavilla 03.11.2018 <https://nuorikirkko.fi/saapas/mika-saapas/>
- Närhi, K., Kokkonen, T. & Matthies, A. (2014). *Asiakkaiden osallisuus ja työntekijöiden harkintavalta palvelujärjestelmässä*. *Janus* 22 (3), 227–244. Saatavilla 24.4.2018 <https://journal.fi/janus/article/view/51212/15670>
- Puuronen, A. (2014). *Etsivän katse. Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammatilan kehittäminen - näkökulmia käytännön työstä*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Pyry, N. (2012). *Nuorten osallisuus tutkimuksessa. Menetelmällisiä kysymyksiä ja vastausyrityksiä*. *Nuorisotutkimus* 1/2012, 35–53. Saatavilla 24.4.2018 <http://elektra.helsinki.fi/oa/0780-0886/2012/1/nuor-teno.pdf>
- Thitz, P. (2013). *Seurakunta osallisuuden yhteisönä*. (Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. A Tutkimuksia 40.) Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. (Akateeminen väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto) http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-493-214-1/urn_isbn_978-952-493-214-1.pdf.

Valtion nuorisoneuvosto 2016. Tietoa nuorista. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimukset. Saatavilla 4.11.2018. <https://tietoanuorista.fi/julkaisut/nuorten-vapaa-aikatutkimukset/>.

LIITE 1. Haastattelukysymykset

- Miten Walkers-bussin toiminnassa näkyy tällä hetkellä nuorten osallisuus?

- Vaihteleeeko nuorten osallisuus alueittain? - Jos vaihtelee, mistä uskot sen johtuvan?

- Millä tavoin toiminta edistää alueen nuorien ja toimijoiden välistä kohtaamista?

- Mitä keskeisimmät alueen toimijat ovat? –Millaisia tarpeita tai mahdollisuuksia näet tämän yhteistyön suhteen?

- Keiden muiden yhteistyökumppaneiden osaamista on hyödynnetty Walkers-bussin toiminnassa? – Millaista se on ollut? - Millaisia tarpeita tai mahdollisuuksia näet tämän yhteistyön suhteen?

- Onko vielä jotain mitä haluaisit kertoa?